FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 35744
Nom: Fonètica i fonologia espanyoles
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1000 - Grau Estudis Anglesos	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre
1001 - G.Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1000 - Grau Estudis Anglesos	Minor en Estudios hispánicos: lengua española y sus literaturas	OPTATIVA
1001 - G.Filologia Catalana	Minor en estudios hispánicos	OPTATIVA
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Minor en Estudios hispánicos: lengua española y sus literaturas	OPTATIVA
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Minor en Estudis Hispànics	OPTATIVA

COORDINACIÓ

QUILIS MERIN MERCEDES

RESUM

Fonètica i Fonologia Espanyoles és una assignatura que s'insereix en el mòdul de Llengua Espanyola i dins de la matèria *Gramàtica Descriptiva de l'Espanyol*. Està concebuda com una assignatura de formació general en el Grau d'Estudis Hispànics i forma part també del Minor en Estudis Hispànics per als graus d'Estudis Anglesos, Filologia Catalana, Filologia Clàssica i Llengües Modernes i les seues Literatures.

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és proporcionar els coneixements bàsics i fonamentals en les disciplines de fonètica i fonologia generals des d'una perspectiva sincrònica i multilingüe, per tal d'abordar la descripció teòrica i les aplicacions pràctiques dels nivells fonètic i fonològic de la llengua espanyola, que constitueixen el nucli principal dels seus continguts.

S'hi estudiaran els conceptes fonamentals de la fonètica i la fonologia generals, amb una atenció especial al funcionament del sistema fonètic i fonològic de l'espanyol estàndard, tant pel que fa al sistema vocàlic com al consonàntic. Així mateix, s'introduiran nocions relatives a l'accent i a l'entonació en espanyol. L'assignatura també tractarà qüestions problemàtiques relacionades amb estos nivells de descripció lingüística i la seua connexió amb els nivells morfològic i sintàctic de l'espanyol, que formen part de la matèria *Gramàtica Descriptiva de l'Espanyol*, amb la qual es pretén oferir una descripció integral del sistema gramatical espanyol, des de les unitats distintives més menudes fins a les unitats combinatòries oracionals i textuals més complexes.

En aquesta assignatura s'atén especialment l'ODS4

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Cap.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1000 - Grau Estudis Anglesos

Aplicar criteris de qualitat en el treball en l'àmbit dels estudis anglesos.

Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua espanyola.

Demostrar un compromís ètic en l'àmbit dels estudis anglesos, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la

seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.

1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.

Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua espanyola.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Treballar en equip en entorns relacionats amb les llengües modernes i les seues literatures.

Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.

1013 - Grau en Filologia Clàssica

Aplicar criteris de qualitat en el treball filológico.

Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit filológico.

Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua espanyola.

Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filológico, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

Posseir capacitat de comunicació oral i escrita en les llengües pròpies.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la

seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonales.

Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. FONÈTICA I FONOLOGIA

1.1. La comunicació i laspecte fònic del llenguatge: substància i forma

1.2. Distinció entre fonètica i fonologia: conceptes i unitats fonamentals

1.3. La descripció fonètica i la descripción fonológica

2. FONÈTICA ARTICULATÒRIA

2.1. Descripció de l'aparell fonador

2.2. Fonació i articulació

2.3. Criteris articulatoris per a la classificació dels sons

2.4. Classificació dels sons del llenguatge

2.5. Els alfabets fonètics AFI and RFE

3. FONÈTICA ACÚSTICA

3.1. El so, els seus components i els seus fonaments fisicoacústics.

3.2. Les mostres espectrogràfiques i la seva interpretació acústica.

4. FONÈTICA PERCEPTIVA

4.1. Fisiologia de lòrgan auditiu.

4.2. La percepció-.

5. FONOLOGIA

5.1. Les unitats fonològiques: fonema i tret distintiu.

5.2. Procediments descriptius en Fonologia.

5.3. Les oposicions fonològiques. El Binarisme.

5.4. Classificació estructural de les oposicions fonològiques.

5.5. Neutralització i Arxifonema. Distribució defectiva i Hipofonema.

5.6. Correlacions i feixos de correlacions. Parelles correlatives. Marca de correlació.

5.7. Elements de Morfo(fo)nologia i Fonosintaxi.

6. EL SUBSISTEMA VOCÀLIC DE L'ESPANYOL

6.1. Descripció dels sons vocàlics: criteris articulatoris i acústics.

6.2. Agrupacions vocàliques. Diftongs i triptongs. Hiat i sinèresi. Sinalefa.

6.3. Subsistema vocàlic: Fonemes vocàlics de l'espanyol. Trets pertinents. Oposicions vocàliques. Semivocals i semiconsonants.

7. EL SUBSISTEMA CONSONÈNTIC DE L'ESPANYOL

7.1. Descripció dels sons consonàntics: criteris articulatoris i acústics. Al·lòfons consonàntics.

7.2. Agrupacions consonàntiques.

7.3. Subsistema consonàntic. Fonemes consonàntics de l'espanyol. Trets pertinents. Oposicions consonàntiques. Neutralitzacions, arxifonemes. Distribucions defectives, hipofonemes. Feixos de correlació

8. LA SÍL.LABA I ELS SUPRASEGMENTS

8.1. La síl·laba fonètica. La síl·laba fonològica. Estructures sil·làbiques de l'espanyol.

8.2. L'accent. Naturalesa, graus i funcions.

8.3. L'entonació. Elements constituents de la corba entonativa. La Unitats Entonatives. Grup fònic i grup dentonació. Les funcions de l'entonació. Nivells d'anàlisi.

Aquestos continguts es plasmen en els següents resultats d'aprenentatge:

- Tenir capacitat de manejar informació bibliogràfica pertinent, especialitzada i actualitzada.
- Ser capaç d'elaborar correctament i adequadament textos orals i escrits de diferents tipus en espanyol.
- Ser capaç d'organitzar de manera autònoma un projecte propi de reflexió o investigació dins l'àrea.
- Ser capaç de donar suport a la tradició filològica i lingüística crítica per comprendre textos de reflexió i investigació lingüística.
- Ser capaç d'aplicar els coneixements sobre el sistema gramatical de l'espanyol en contextos especialitzats i acadèmics per identificar temes de recerca rellevants.
- Ser capaç de reflexionar sobre els dubtes i les dificultats que es plantegen en l'ús actual de la llengua.
- Ser capaç d'identificar les característiques del sistema fonològic de l'espanyol, així com els principals problemes de la descripció fonològica.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	60,00
Preparació de classes	30,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament i aprenentatge s'articula al voltant de dos tipus d'activitats (presencials i no presencials):

a) ACTIVITATS FORMATIVES PRESENCIALS (representen el 30 % dels crèdits ECTS; 1,8 crèdits, 45 hores lectives).

En aquestes activitats formatives el professor atendrà principalment a lestudi de làmbit fònic de la llengua espanyola, i seran la base del disseny dels exercicis i activitats pràctiques.
Aquestes pràctiques exigeixen un reduït nombre d'estudiants, ja que suposen una interacció més

individualitzada. Aquestes activitats fomentaran les competències exposades en aquesta guia docent:
1. Continguts teòrics sobre cada tema del programa, recolzats a la lectura per part de l'alumne, prèvia o simultània a les explicacions a classe, de les obres recomanades o de diversos textos subministrats.
2. Continguts pràctics, comentari de la bibliografia bàsica, lexposició i lanàlisi de textos en el seu aspecte fònic. S'hi apuntaran una sèrie de temes centrals sota la supervisió del professorat.

b) ACTIVITATS NO PRESENCIALS I TUTORIES (representen el 70 % del volum de treball; 4,2 crèdits, 105 hores).

Aquest treball personal pot abastar l'elaboració de treballs individuals o en grup sobre qüestions fòniques, la resolució d'activitats i la preparació de l'examen final. Tot aquest treball suposa la consulta bibliogràfica i la lectura crítica de textos representatius d'aquestes qüestions, el foment d'un esperit reflexiu, la implicació activa de l'estudiant en el procés de construcció dels seus coneixements del nivell fònic de la llengua espanyola. Aquestes activitats han de fomentar les competències exposades en aquesta guia docent.

S'utilitzarà l'Aula Virtual per proporcionar material de suport a les classes i les exposicions, així com per tenir informat l'alumnat d'avisos, instruccions i convocatòries d'interès que surtin publicades.

AVALUACIÓ

L´avaluació de l´aprenentatge consta de dues parts fonamentals: un examen escrit i unes activitats pràctiques. L'avaluació de les dues parts s'especifica a continuació per a la primera i la segona convocatòria.

1a CONVOCATÒRIA

70% Examen (fins a 7 punts de la nota final). El tipus i l'estructura de l'examen final consistirà en preguntes breus i/o tipus test (5/7) i la realització d'una pràctica de transcripció fonètica i fonològica (2/7).

1. Cal obtenir una nota mínima a les dues parts de l'examen: a la part teòrica, un mínim de 2 punts sobre 5. A la part pràctica de transcripció, és obligatori completar les dues transcripcions, fonètica i fonològica, i cal obtenir almenys 0.7 punts entre les dues per mitjana amb la nota de la part teòrica.

2. És una prova obligatòria. La nota obtinguda només té validesa a la convocatòria presentada.

30% Pràctiques (fins a 3 punts de la nota final). El tipus i el nombre d'activitats pràctiques consistirà en la realització d'exercicis sobre els temes tractats i transcripcions fonètiques i fonològiques.

1. Opció A. Amb assistència regular al curs. Es valoraran les activitats pràctiques programades a cada curs i grup que seran realitzades obligatòriament durant el període docent de la assignatura (primer quadrimestre). Per tant, es tindrà en compte també l'assistència regular i participativa a classe, amb el seguiment de les lectures recomanades, exercicis i activitats pràctiques. La nota obtinguda serà vàlida per a la primera i segona convocatòria.

2. Opció B. Sense assistència regular al curs. Es programaran activitats específiques per presentar a data de l'examen.

2a CONVOCATÒRIA

70% Examen. El tipus i estructura de l'examen final consistirà en preguntes breus i/o tipus test (5/7) i la realització d'una pràctica de transcripció fonètica i fonològica (2/7) en les mateixes condicions que la primera convocatòria.

30% Pràctiques. Es poden produir dues situacions:

- Amb les pràctiques aprovades a la primera convocatòria, es conservarà la nota de pràctiques obtinguda a la primera convocatòria.
- Sense les pràctiques aprovades. Es programaran activitats específiques per presentar a la data del examen.

El sistema d'avaluació també té en compte les competències que l'estudiant ha d'adquirir entre les quals es troben les de redacció i correcció en espanyol. Per tant, si l'alumne comet faltes d'ortografia, ortotipografia o expressió, cada falta comportarà una reducció de la qualificació obtinguda. Un total de cinc faltes implicaran que l'examen sigui avaluat amb zero punts; així mateix, també es podrà suspendre l'examen si el nombre de faltes és inferior a cinc, però el professorat responsable considera que la seva gravetat així ho justifica.

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

s en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).altres).

BIBLIOGRAFIA

Bàsiques

HIDALGO, Antonio Y QUILIS, Mercedes (2012): *La voz del lenguaje: Fonética y Fonología españolas.* València. Tirant Humanidades.

Complementàries

ALARCOS, Emilio (1981): *Fonología española.* Madrid. Gredos.
CANTERO SERENA, Francisco J. (2002): *Teoría y análisis de la entonación.* Barcelona. Universitat de Barcelona.
FERNÁNDEZ PLANAS, Ana M.ª (2005): *Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española. Apuntes de catalán, gallego y euskara*. Barcelona. Horsori.
FERNÁNDEZ GIL, Juana y LLISTERRI BOIX, Joaquim (coords.) (2024): *Fonética y fonología descriptivas de la lengua española.* Georgetown University Press.
HIDALGO NAVARRO, Antonio (2019): *Sistema y uso de la entonación en español hablado.* Santiago de Chile. Unversidad Alberto Hurtado.
MARTÍNEZ CELDRÁN, Eugenio (1984): *Fonética.* Barcelona. Teide.
MARTÍNEZ CELDRÁN, Eugenio (1989): *Fonología general y española.* Barcelona. Teide
NAVARRO TOMÁS, Tomás (1982): *Manual de pronunciación española*. Madrid. CSIC.
QUILIS, Antonio (1985): *El comentario fonético y fonológico de textos*. Madrid. Arco Libros.
QUILIS, Antonio (1993): *Tratado de fonética y fonología españolas*. Madrid. Gredos.
QUILIS, Antonio (1997): *Principios de fonética y fonología españolas.* Madrid. Arco Libros.
REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2011): *Nueva gramática de la lengua española*: Fonética y fonología. Madrid. Espasa.
VEIGA, Alexandre (2002): *Estudios de fonología funcional*. A Coruña. Toxosoutos